

Mevlid-i Nebi Haftası
Peygamberimiz ve Şahsiyet İnşası
Hadis-i Şerifler

1.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) كَانَ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ بَعْدَ النَّشْهُدِ: "إِنَّ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَأَحْسَنَ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ."

Câbir b. Abdullah'ın (r.a) rivayet ettiğine göre Resûlullah (s.a.s) hutbesinde teşehhüden sonra şöyle buyururdu: "Sözün en güzeli Allah'ın (c.c) Kitabı'dır. Rehberliğin en güzeli ise Muhammed'in rehberliğidir." (HM14484 İbn Hanbel, III, 320)

2.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "مَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَخُذُوهُ، وَمَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا."

Ebû Hüreyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Size ne emrettimse onu yapınız; size neyi yasakladım sa ondan sakınınız." (İM1 İbn Mâce, Sünnet, 1)

3.

حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: "...وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ النَّحْلَةِ أَكَلَتْ طَيِّبًا، وَوَضَعَتْ طَيِّبًا، وَوَقَعَتْ فَلَمْ تَكْسِرْ وَلَمْ تُفْسِدْ."

Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın (r.anhuma) işittiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "...Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki mümin bal arısına benzer; güzel şeyler yer, güzel şeyler üretir, (güzel yerlere) konar, (konduğu yeri de) kırmaz ve bozmaz." (İbn Hanbel, XI, 458 (No: 6872); Hâkim, Müstedrek , I, 110 (1/76)

4.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، أَفْضَلُهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَوْضَعُهَا إِمَاطَةُ الْأَدَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ"

Ebû Hüreyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "İmanın yetmiş küsur şubesi vardır. Bunların en üstünü "Lâ ilâhe illâllâh" (Allah'tan başka ilâh yoktur.) sözüdür. En alt derecesi ise yoldaki eziyet veren şeyleri kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir şubesidir." (Nesâî, İmân, 16 (No: 5008); Müslim, İmân, 58 (No: 153)

5.

عَنْ أَنَسِ بْنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: "ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ خَلَاوَةَ الْإِيمَانِ؛ مَنْ كَانَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَدَّفَ فِي النَّارِ."

Enes (b. Mâlik) (r.a) tarafından nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Şu üç özellik kimde bulunursa o kimse imanın tadını alır: Allah ve Resûlü'nü her şeyden çok sevmek, bir kimseyi yalnızca Allah rızası için sevmek, Allah kendisini kurtardıktan sonra tekrar inkârcılığa dönmekten ateşe atılmaktan kaçındığı gibi kaçınmak." (Müslim, İmân, 67 (No: 165)

6.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا."

Ebû Hüreyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlâk bakımından en güzel olanıdır." (D4682 Ebû Dâvûd, Sünnet, 15)

7.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: ... سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَقُولُ: "مَنْ رَأَى مُنْكَرًا فَاسْتَطَاعَ أَنْ يُغَيِّرَهُ بِيَدِهِ فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَوْعَفُ الْإِيمَانِ."

Ebû Saîd el-Hudrî'nin (r.a) işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Bir kötülük gören kişi, eli ile değiştirmeye gücü yetiyorsa onu eli ile değiştirsin. Buna gücü yetmez ise dili ile değiştirsin. Buna da gücü yetmezse kalbi ile (o kötülüğe) tavır koysun, (onu hoş görmesin). Ve bu da imanın asgarî gereğidir." (Ebû Dâvûd, Salât, 239-242 (No: 1140))

8.

عَنْ زِيَادٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْمُغْبِرَةَ (ر) يَقُولُ: إِنْ كَانَ النَّبِيُّ (ﷺ) لَيَقُومُ أَوْ لَيُصَلِّيَ حَتَّى تَرَمَ قَدَمَاهُ أَوْ سَاقَاهُ؛ فَيُقَالُ لَهُ، فَيَقُولُ: "أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا؟"

Ziyâd, Mugîre'nin (r.a) şöyle dediğini işitmiştir: "Hz. Peygamber (s.a.s) ayakları (ya da bacakları) şişinceye kadar (gece) namaz kılardı. Bu durum hakkında ona bir şey söylendiğinde, "Şükreden bir kul olmayayımı mı?" derdi." (B1130 Buhârî, Teheccüd, 6)

9.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "أَخْبِرُونِي بِشَجَرَةٍ مِثْلَهَا مِثْلُ الْمُسْلِمِ، تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا، وَلَا تَحْتُ وَرَقَهَا؛ فَوْقَ فِي نَفْسِي، "أَنَّهَا النَّخْلَةُ"، فَكَرِهْتُ أَنْ أَتَكَلَّمَ وَتَمَّ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، فَلَمَّا لَمْ يَتَكَلَّمَا، قَالَ النَّبِيُّ (ﷺ): "هِيَ النَّخْلَةُ."

İbn Ömer (r.anhuma) anlatıyor: "Bir gün Allah Resûlü (s.a.s) (benim de aralarında bulunduğum bir topluluğa): "Bana bir ağaç söyleyin ki o ağaç Müslüman'a benzer, Rabbinin izniyle her zaman meyve verir ve yaprakları da dökülmez." buyurdu. İçimden, "Bu, hurma ağacıdır." demek geldi. Fakat orada Ebû Bekir (r.a) ve Ömer (r.a) varken konuşmayı uygun bulmadım. Ancak onlar da konuşmayınca Allah Resûlü (s.a.s): "Bu, hurma ağacıdır." buyurdu." (B6144 Buhârî, Edeb, 89)

10.

حَدَّثَنَا آدَمُ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (ﷺ): "عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ. قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟... قَالَ: فَيَعْمَلُ بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَنْصَدِّقُ. قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ أَوْ لَمْ يَفْعَلْ؟... قَالَ: فَيُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفِ. قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟... قَالَ: فَيَأْمُرُ بِالْخَيْرِ، أَوْ قَالَ: بِالْمَعْرُوفِ. قَالَ: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ: فَيَمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ، فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ."

Saîd b. Ebû Bürde b. Ebû Musa el-Eş'arî'nin (r.a), babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Her Müslüman sadaka vermelidir." Oradakiler, "Peki, ya verecek bir şey bulamazsa?" deyince, Resûlullah (s.a.s), "O zaman çalışır ve (kazandığından) hem kendisi faydalanır hem de sadaka verir." buyurdu. "Buna da güç yetiremez ya da yapamazsa?" dediler. "Yardıma muhtaç mazlum ve mağdur bir kimseye yardım eder!" buyurdu. "Bunu da yapamazsa?" dediler. "İyiliği/hayrı emretsin/teşvik etsin." buyurdu. "Bunu da yapamazsa?" dendiğinde, Resûlullah (s.a.s) "Kötülükten uzak dursun. Bu da onun için sadakadır." buyurdu. (Buhârî, Edeb, 33 (No: 6022))

11.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "الْيَسَّ مِمَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوقِرْ كَبِيرَنَا، وَيَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ."

İbn Abbâs'ın (r.anhuma) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen ve iyiliği emredip/teşvik edip kötülükten sakındırmayan/uzaklaştırmayan bizden değildir." (Tirmizî, Birr, 15 (No: 1921))

12.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: "حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ؛ قِيلَ: مَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: "إِذَا لَقَيْتَهُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجِبْهُ، وَإِذَا اسْتَنْصَحَكَ فَانصَحْ لَهُ، وَإِذَا عَطَسَ فَحَمِدَ اللَّهَ فَسَمِّتْهُ، وَإِذَا مَرَضَ فَعُدَّهُ، وَإِذَا مَاتَ فَاتَّبِعْهُ."

Ebû Hüreyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Müslüman'ın Müslüman üzerindeki hakkı altıdır." "Onlar nedir ey Allah'ın Resûlü?" diye sorulunca şöyle demiştir: "Onunla karşılaştığın zaman selâm ver, seni davet ettiğinde ona icabet et, senden nasihat istediğinde nasihat et, aksırıp Allah'a hamd ettiğinde ona duayla karşılık ver, hastalandığında onu ziyaret et ve öldüğünde cenazesine katıl." (M5651 Müslim, Selâm, 5)

13.

عَنْ حُدَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: "وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ ثُمَّ تَدْعُوهُ فَلَا يَسْتَجِيبُ لَكُمْ."

Huzeyfe b. Yemân'dan (r.a) rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki ya iyiliği emredip/teşvik edip kötülükten sakındırırınız/uzaklaştırırınız ya da Allah size bir ceza gönderir de O'na dua edersiniz ama O, duanıza karşılık vermez." (Tirmizî, Fiten, 9 (No: 2169)

14.

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)، أَنَّهُ قَالَ: "مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ، وَأَبْغَضَ لِلَّهِ، وَأَعْطَى لِلَّهِ، وَمَنَعَ لِلَّهِ، فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ." Ebû Ümâme'den (r.a) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Kim Allah için sever, Allah için nefret eder, Allah için verir, Allah için (kötülüklerle) engel olursa, imanını kemale erdirmiş olur." (D4681 Ebû Dâvûd, Sünne, 15)

15.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "إِذَا أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ إِسْلَامَهُ؛ فَكُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ لَهُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ، وَكُلُّ سَيِّئَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ لَهُ بِمِثْلِهَا."

Ebû Hüreyre'nin (r.a) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "İçinizden İslâm'ı güzelce yaşayan kimseye, yapacağı her bir iyiliğe karşılık on mislinden yedi yüz katına kadar sevap yazılır; yapacağı her bir kötülüğe ise ancak bir misli yazılır." (B42 Buhârî, İmân, 31)

16.

عَنْ سَلْمَانَ قَالَ، سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) عَنِ السَّمْنِ وَالْجُبْنِ وَالْفِرَاءِ فَقَالَ: "الْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَالْحَرَامُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَمَا سَكَتَ عَنْهُ فَهُوَ مِمَّا عَفَا عَنْهُ."

Selmân'ın (r.a) naklettiğine göre, Resûlullah'a (s.a.s) yağ, peynir ve hayvan derisinden yapılan elbise hakkında soru sorulduğunda o şu cevabı vermişti: "Helâl, Allah'ın Kitabı'nda helâl kıldıklarıdır. Haram da Allah'ın Kitabı'nda haram kıldıklarıdır. Hakkında bir şey demedikleri ise müsamaha gösterdiği (mubah) şeylerdendir." (T1726 Tirmizî, Libâs, 6; İM3367 İbn Mâce, Et'ime, 60)

17.

عَنْ أَبِي الْخَوْرَاءِ السَّعْدِيِّ قَالَ، قُلْتُ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ: مَا حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)؟ قَالَ: حَفِظْتُ مِنْهُ "دَعِ مَا يَرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيْبُكَ."

Ebu'l-Havrâ' es-Sa'dî (r.a) anlatıyor: Hasan b. Ali'ye (r.anhuma), "Resûlullah'tan (s.a.s) ne ezberledin?" diye sordum. Dedi ki, "Ondan şunu ezberledim: "Seni şüphelendiren şeyleri bırak, şüphelendirmeyenlere bak!" (N5714 Nesâî, Eşribe, 50)

18.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "أَيُّهَا النَّاسُ! اتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ! فَإِنَّ نَفْسًا لَنْ تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَوْفِيَ رِزْقَهَا، وَإِنْ أَبْطَأَ عَنْهَا. فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ! خُذُوا مَا حَلَّ، وَدَعُوا مَا حَرَّمَ."

Câbir b. Abdullah'dan (r.a) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Ey insanlar! Allah'tan (hakkıyla) sakının ve rızkınızı güzel yoldan isteyin. Hiç kimse (Allah'ın kendisine takdir ettiği) rızkı —geç de olsa— elde etmeden ölmeyecektir. Öyleyse Allah'tan (hakkıyla) sakının ve rızkınızı güzel yoldan isteyin. Helâl olanı alın, haram olanı terk edin!" (İM2144 İbn Mâce, Ticâret, 2)

19.

عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "مَا مِنْ قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي هُمْ أَعَزُّ مِنْهُمْ وَأَمْنَعُ لَا يُغَيِّرُونَ إِلَّا عَمَّهُمُ اللَّهُ تَعَالَى بِعِقَابِهِ."

Ubeydullah b. Cerîr'in (r.a), babasından naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Aralarında günahlar işlenip durduğu hâlde bu günahları işleyenlerden daha güçlü ve onları engellemeye muktedir iken bunu yapmayan topluluğun hepsine birden Yüce Allah azap verir." (İbn Hanbel, IV, 366 (No: 19466))

20.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: "لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ."

Ebu Hureyre'den (r.a) gelen bir rivayette, Resulullah (s.a.s) şöyle buyurmaktadır: "Gerçek babayiğit, güreşi kazanan değil, öfkелendiği zaman öfkesini yenen kimsedir." (Buhârî, Edeb, 76: Müslim, Birr, 107 (No: 6643))

21.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى أَدَاهُمْ، أَعْظَمُ أَجْرًا مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَصْبِرُ عَلَى أَدَاهُمْ."

İbn Ömer'den (r.anhuma) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu: "İnsanlarla bir arada yaşayan ve onların eziyetlerine sabreden mümin, insanlarla bir arada yaşamayan ve onların eziyetlerine sabretmeyen müminden daha büyük ecre nail olur." (İbn Mâce, Fiten 23 (No: 4032); İbn Hanbel, II, 44 (5022))

22.

عَنْ النُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَقُولُ: —وَأَهْوَى النُّعْمَانُ بِإِصْبَعَيْهِ إِلَى أُذُنَيْهِ— "إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ؛ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ، لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ. فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ..."

Nu'mân b. Beşîr (r.a), parmaklarıyla iki kulağını göstererek, Resûlullah'ı (s.a.s) şöyle derken işittiğini nakletmektedir: "Helâl bellidir; haram da bellidir. İkisinin arasında ise birtakım şüpheli şeyler vardır ki insanların çoğu bunları bilmezler. Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, dinini ve ırzını (namus ve haysiyetini) korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse, harama düşmüş olur..." (M4094 Müslim, Müsâkât, 107)

23.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "إِنَّ مِنَ النَّاسِ مَفَاتِيحَ لِلْخَيْرِ، مَعَالِيْقَ لِلشَّرِّ، وَإِنَّ مِنَ النَّاسِ مَفَاتِيحَ لِلشَّرِّ، مَعَالِيْقَ لِلْخَيْرِ، فَطُوبَى لِمَنْ جَعَلَ اللَّهُ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ عَلَى يَدَيْهِ، وَوَيْلٌ لِمَنْ جَعَلَ اللَّهُ مَفَاتِيحَ الشَّرِّ عَلَى يَدَيْهِ."

Enes b. Mâlik'ten (r.a) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Öyle insanlar vardır ki (âdeta) hayrın anahtarları, şerrin sürgüleri gibidir. Kimisi de şerrin anahtarları ve hayrın sürgüleri gibidir. Ne mutlu! Yüce Allah'ın, hayrın anahtarlarını ellerine verdiği o kimselere! Ve yazıklar olsun Yüce Allah'ın şerrin anahtarlarını ellerine verdiği o kimselere!" (İM237 İbn Mâce, Sünnet, 19)

24.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ، كَانَ مِنْ دُعَاءِ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ): اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ، وَجَمِيعِ سَخَطِكَ."

Abdullah b. Ömer (r.anhuma) O'nun (s.a.s) duaları arasında şu cümleyi nakleder: "Allah'ım! Nimetlerinin yok olmasından, sağlığımın bozulmasından, ansızın gelecek cezandan ve öfkene sebep olan her şeyden sana sığınırım." (Buhârî, Deavât, 28 (No: 6347); Nesâî, İstiâze, 34)

25.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)، أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ: "...وَأَهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ، لَا يَهْدِي لِأَحْسَنَهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ..."

Ali b. Ebû Tâlib'den (r.a) rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) namaza kalktığına göre şöyle dua ederdi: "...(Allah'ım!) Beni güzel ahlâka erıştır. Senden başka güzel ahlâka erıştiren yoktur. Kötü ahlâkı benden uzaklaştır. Senden başka kötü ahlâkı benden uzaklaştıracak yoktur!.." (M1812 Müslim, Müsâfirin, 201)

26.

عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ؛ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) "اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتَّبِعِ السَّبِيَّةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ."

Ebû Zerr'in (r.a) rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) ona şöyle buyurmuştur: "Nerede olursan ol, Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde ol! Kötülüğün peşinden iyi bir şey yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlâka uygun biçimde davran!" (T1987 Tirmizî, Birr, 55)

27.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ."

Ebû Hüreyre'den (r.a) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz, ancak kalplerinize ve amellerinize bakar." (M6543 Müslim, Birr, 34)

28.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ، أَنَّ أَعْرَابِيًّا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ خَيْرُ النَّاسِ؟ قَالَ: "مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسَنَ عَمَلُهُ."

Abdullah b. Büsr'den (r.a) nakledildiğine göre, bir bedevî, "Ey Allah'ın Resûlü! En hayırlı insan kimdir?" dedi. Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu: "Ömrü uzun ve ameli güzel olan kimsedir." (T2329 Tirmizî, Zühd, 21)

29.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: "بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ، يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُؤْمِسِي كَافِرًا، أَوْ يُؤْمِسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا، يَبِيعُ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا."

Ebû Hüreyre'den (r.a) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Gecenin zifiri karanlıklarına benzeyen fitneler ortaya çıkmadan (salih) ameller yapmakta acele edin! Zira o zaman kişi mümin olarak sabaha çıkacak, kâfir olarak akşamlayacak yahut mümin olarak akşamlayacak, kâfir olarak sabaha çıkacak; dünyevî çıkarlar karşılığında dinini satacaktır." (M313 Müslim, İmân, 186)

30.

عَنْ حُدَيْفَةَ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "لَا تَكُونُوا إِمْعَةً تَقُولُونَ: إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ أَحْسَنًا، وَإِنْ ظَلَمُوا ظَلَمْنَا، وَلَكِنْ وَطِّنُوا أَنْفُسَكُمْ، إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ أَنْ تُحْسِنُوا، وَإِنْ أَسَاءُوا فَلَا تَطْلِمُوا."

Huzeyfe (b. Yemân) (r.a) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "İnsanlar iyilik yaparlarsa biz de iyilik yaparız, zulmederlerse biz de zulmederiz." diyen zayıf karakterli kimseler olmayın. Bilakis iyilik yaptıklarında insanlara iyilikle karşılık vermeyi, kötülük yaptıklarında ise onlara zulmetmemeyi alışkanlık hâline getirin." (T2007 Tirmizî, Birr, 63)

31.

عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) أَنَّهُ قَالَ: "أَفْضَلُ الْفَضَائِلِ؛ أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ، وَتُعْطِيَ مَنْ مَنَعَكَ، وَتَصْفَحَ عَمَّنْ شَتَمَكَ."

Sehl b. Muâz b. Enes'in, babasından (r.a) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Faziletlerin en üstünü, seninle akrabalık bağlarını kesenle ilişkini sürdürmen, sana vermeyene vermen, sana kötü söz söyleyeni bağışlamandır." (HM15703 İbn Hanbel, III, 439)

32.

عَنْ أَنَسِ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "أُنْصِرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا" فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنْصِرُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُومًا، أَفَرَأَيْتَ إِذَا كَانَ ظَالِمًا كَيْفَ أَنْصِرُهُ؟ قَالَ: "تَحْجِرُهُ أَوْ تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ، فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ."

Enes'in (r.a) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu: "Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et." Bunun üzerine birisi, "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer mazlum ise yardım ederim, ancak zalimse ona nasıl yardım edeceğim?" dedi. Resûlullah buyurdu ki, "Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. İşte bu ona yapacağın yardımdır." (B6952 Buhârî, İkrâh, 7)

33.

سَأَلَ قَتَادَةُ أَنَسًا: أَيُّ دَعْوَةٍ كَانَ يَدْعُو بِهَا النَّبِيُّ (ﷺ) أَكْثَرَ؟ قَالَ: كَانَ أَكْثَرَ دَعْوَةٍ يَدْعُو بِهَا يَقُولُ: "اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ."

Katâde (r.a), Enes (b. Mâlik)'e (r.a), "Hz. Peygamber'in (s.a.s) en çok ettiği dua hangisiydi?" diye sordu. Enes şöyle cevap verdi: "(Allah Resûlü) en çok şöyle diyerek dua ederdi: "Allah'ım, bize dünyada iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru!" (M6840 Müslim, Zikir, 26)

34.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "أَعْظَمُ النَّاسِ هَمًّا، الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَهْمُ بِأَمْرِ دُنْيَاهُ وَأَمْرِ آخِرَتِهِ." Enes b. Mâlik'ten (r.a) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Kaygısı en büyük insan, dünya ve âhiret işlerine önem veren mümin insandır." (İM2143 İbn Mâce, Ticâret, 2)

35.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاجِسِ وَلَا الْبِذِيِّ."

Abdullah (b. Mes'ûd) (r.a) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Mümin, ırza, namusa dil uzatan, lânet eden, çirkin işler yapan, edepsiz konuşan kimse değildir." (T1977 Tirmizî, Birr, 48; HM3839 İbn Hanbel, I, 405)

36.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ؛ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ."

İbn Ömer'in (r.anhuma) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Kim bir topluluğa benzemeye çalışırsa, o da onlardandır." (D4031 Ebû Dâvûd, Libâs, 4)

37.

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ (ﷺ)، أَنَّهَا قَالَتْ: "... قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): "إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ مَنْ اتَّقَاهُ النَّاسُ لِشَرِّهِ."

Hz. Peygamber'in (s.a.s) eşi Hz. Âişe'nin (r.anha) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "İnsanların en kötüsü, şerrinden dolayı insanların kendisinden çekindiği kimsedir." (MU1639 Muvatta', Hüsnü'l-Hulk, 1)

38.

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ (ر) قَالَ؛ أَمَرَنَا النَّبِيُّ (ﷺ) بِسَبْعٍ: "بِعِبَادَةِ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ، وَنَصْرِ الضَّعِيفِ، وَعَوْنِ الْمَظْلُومِ، وَإِفْشَاءِ السَّلَامِ، وَإِبْرَارِ الْمُقْسِمِ..."

Berâ' b. Âzib (r.a) şöyle demiştir: "Peygamber (s.a.s) bize şu yedi şeyi emretti: "Hastayı ziyaret etmek, cenazeyi (kabre kadar) takip etmek, aksırana Allah'tan rahmet dilemek, zayıfa yardım etmek, mazluma yardım etmek, selâmı yaymak ve yemin edenin yeminini tasdik etmek." (B6235 Buhârî, İsti'zân, 8)

39.

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ (ﷺ) قَالَ لَهَا: "إِنَّهُ مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفْقِ، فَقَدْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَصِلَةُ الرَّجْمِ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ، وَحُسْنُ الْجَوَارِ يَغْمُرَانِ الدِّيَارَ، وَيَزِيدَانِ فِي الْأَعْمَارِ."

Hz. Âişe'den (r.anha) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s) ona şöyle buyurmuştur: "Rıftan (yumuşak davranmaktan) nasibi verilen kimseye, dünya ve âhîret iyiliklerinden de nasibi verilmiştir. Sıla-i rahim (akrabalık ilişkilerini gözetmek), güzel ahlâk ve iyi komşuluk, beldeleri mâmur (yaşanır) hâle getirir ve ömürleri uzatır." (HM25773 İbn Hanbel, VI, 159)

40.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ؛ أَنَّ النَّبِيَّ (ﷺ) قَالَ: "الْمُؤْمِنُ مَأْلُفٌ، وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ."

Ebû Hüreyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Mümin cana yakındır. (İnsanlarla) yakınlık kurmayan ve kendisiyle yakınlık kurulamayan kimsede hayır yoktur." (HM9187 İbn Hanbel, II, 400)